

Toimenpideohjelma väkivallan, kiusaaminen ja häirinnän ennalta ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi

konkreettisten toimenpiteiden kuvaus

<https://mantsala.oncloudos.com/kokous/20213035-4-1.PDF>

Janne Mäkinen
opetuspäällikkö

1. Sitouttava koulu yhteistyö

Mäntsälän opetuspalvelut koordinoi yhdeksän kunnan alueellista sitouttavan koulu yhteistyön hanketta, joka tukee sekä oppilaita että koulujen henkilökuntaa koulupudokkuuden ehkäisemisessä, koulunkäyntiin sitouttamisessa, poissaolojen vaikutusten korjaamisessa, koulu yhteistyön hyvinvoinnin vahvistamisessa sekä osaltaan kiusaamisen vastaisessa työssä. Hankkeen voimassaoloaika 2021-2023. Luodaan paikallisia ja alueellisia valmiuksia tavoitteiden saavuttamiselle ja toiminnan vakiinnuttamiselle.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Kouluvalmentajat hankerahoituksella • Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa –vihko pilotoinnissa	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluvalmentajien tehtävien vakinaistaminen • Poissaolomerkintöjen yhtenäistäminen • Sivistyslautakunta: Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa toimintamalli vihkoineen käyttöön	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluvalmentajat vakinaisia • Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa toimintamalli vihkoineen käytössä

2. Henkilöstön ja johdon osaamisen edistäminen

Hyvinvoinnin ja työrauhan edistämiseen, yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisemiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvä pedagoginen osaaminen määritellään varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstön ja johdon täydennyskoulutuksen painopistealueeksi lukuvuosille 2021-2023.

Osana osaamisen edistämistä hyödynnetään Opetushallituksen valmistelussa olevaa sivustoa kiusaamisen ehkäisyyn (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus>)

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Koulunkäynnin ohjaajien koulutukset (2 kokonaista eri sisältöistä päivää) 7 kunnan kaikille kk-ohjaajille • Koulutuspäivät yläkoulun opettajille (2 kokonaista eri sisältöistä päivää, mm. yhteisopettajuus) 7 kunnan alueella • Kaikille yhteinen koulu –sivusto • Julisteet kaikille kouluille (mm. tunnetaidot, osallisuus) • Pedagogiset kahvilat (10x1½h, aiheina mm. psyykkisesti oireilevan nuoren kohtaaminen, valmennuksellinen näkökulma opettajuuteen, yhteisopettajuus, eriyttäminen)	<ul style="list-style-type: none"> • Luento kaikille opettajille (1½h, veso, elokuu): Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen • Koulutus koulunkäynnin ohjaajille: Ammatillinen vuorovaikutus, tunne- ja vuorovaikutustaidot (2 samansisältöistä eri päivinä, 1½h, elosyyskuu) • Työpajat opettajille (mm. Käytöksellään reagoiva oppilas, "Varapäre", 1½h, kevät 2023), Sääksjärven, Hyökännummen, Kirkonkylän kouluilla	<ul style="list-style-type: none"> • Tunne- ja vuorovaikutuskoulutukset • Systemisen hyvinvointityön valmennus henkilöstölle jokaisella koululla rehtorin ohjaamana • Jatketaan opettajille suunnattua kouluttautumista kiinnostuksen kohteiden mukaan. • Mapa-koulutukset henkilöstölle (70 hlöä)

2. Henkilöstön ja johdon osaamisen edistäminen

Hyvinvoinnin ja työrauhan edistämiseen, yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisemiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvä pedagoginen osaaminen määritellään varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstön ja johdon täydennyskoulutuksen painopistealueeksi lukuvuosille 2021-2023.

Osana osaamisen edistämistä hyödynnetään Opetushallituksen valmistelussa olevaa sivustoa kiusaamisen ehkäisyyn (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus>)

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Systemisen hyvinvointityön valmennuskokonaisuus rehtoreille 2.3.-16.12.2022. Sisälsi puolen päivän orientaation, 4 kokonaista valmennuspäivää sekä neljä työnohjauksellista vertaisryhmätapaamista (1,45min/tapaaminen) näiden päivien välillä (Mä+Po yhdessä). • Benchmarkkaus-koulut Kaikille yhteinen koulu –sivustolle	<ul style="list-style-type: none"> • Tunne- ja vuorovaikutustaitojen työpajat opettajille jokaisella koululla (1½h/koulu, elo-syyskuu) • Tunne- ja vuorovaikutustaidot, Sälinkään koulu (veso 3h, syyskuu) • KiVa-vastaavien koulutus • ProKoulu-ohjaajien koulutus (kuntaan 5 ohjaajaa) • Systemisen hyvinvointityön valmennuskokonaisuus rehtoreille rehtorikokouksissa • Mapa-koulutukset henkilöstölle (n. 70 hlöä)	

2. Henkilöstön ja johdon osaamisen edistäminen

Hyvinvoinnin ja työrauhan edistämiseen, yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisemiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvä pedagoginen osaaminen määritellään varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstön ja johdon täydennyskoulutuksen painopistealueeksi lukuvuosille 2021-2023.

Osana osaamisen edistämistä hyödynnetään Opetushallituksen valmistelussa olevaa sivustoa kiusaamisen ehkäisyyn (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetustoimen-ja-varhaiskasvatuksen-turvallisuus>)

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> Kaikille yhteinen koulu –koulutukset 7 kunnan opetushenkilöstölle, aiheina mm. koulukonfliktit ja käytännön ratkaisut, Trauma vai ADHD, Kolmiportainen tuki hyvinvoinnin ja oppimisen vahvistajana (prosessikoulutukset esi- ja alkuopetuksen opettajille, luokan- ja erityisopettajille sekä koulunkäynnin ohjaajille), Pedagogisen osaamisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen (prosessikoulutus aineenopettajille), Hyvän mielen koulu (yläkoululle)	<ul style="list-style-type: none"> Tunnetaitomateriaaleja ja kirjallisuutta tilattu jokaiselle koululle (syksy) Työpaja koulunkäynnin ohjaajille, Hepola, Hyökännummi (1½h/työpaja, kevät, aiheena mm. käytöksellään reagoiva oppilas) Työpaja Hepolan koulun erityisluokanopettajille (1½h, kevät, aiheena hyvinvoinnin edistäminen) Mindfulness-koulutus henkilöstölle (6x1½h, kevät, Nanna Suoperä) Luento (syksy, 1h, Aino-Maija Rautkallio/vakauttava työote oppilaan kohtaamisessa) Yhteistyön käynnistys kiertävien varhaiskasvatuksen erityisopettajien kanssa	

3. Koko koulu yhteisöä sitouttavat toimenpiteet

Edistetään toimenpiteitä, joilla sitoutetaan koko koulu yhteisöä vahvistamaan kiusaamista ja väkivaltaa ehkäisevää sekä yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria. Painopisteinä ovat tavoitteet, joilla lisätään oppilaiden ja opiskelijoiden ymmärrystä kiusaamisen ja väkivallan vaikutuksista. Tavoitteena on lisäksi vahvistaa oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta kiusaamisen vastaisessa työssä sekä vahvistaa huoltajien osallisuutta kiusaamisen ehkäisyssä kodin ja koulun yhteistyön avulla.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Tunne- ja vuorovaikutustunnit, opettajan ohjaus, Sälinkää • Luokkakäynnit (työrauhan ja hyvinvoinnin edistäminen): Sälinkää (7pv), Saari (1pv+konsultaatiot Teamsin kautta 2x), Riihenmäki (3kertaa+tunnetaitotunnit 2+opettajan ohjaus), Kirkonkylä (2pv+opettajan ja ohjaajan ohjaus), lukio (2 kertaa, opettajan ohjaus) • Työpaja Riihenmäen koulunkäynninohjaajille (1½h, aiheena yhteisopettajuus)	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaskunnan hallituksen jäsenille koulutusta keväällä 2023 (MLL). • Ystävyyden ja kaveruuden ylistys-Talentkooste kouluilta, mukana tervehdys Pihla Keto-Huoviselta • Kasvun ja oppimisen tuen tiimi (kevät): tunne- ja vuorovaikutustaitojen vuosikello • Kaikille yhteinen koulu –sivuston päivitys tunne- ja vuorovaikutustaitojen osalta • Tunnetaitotunnit, Hyökännummi, 5.lk • ProKoulu-ohjelma käynnistyy, Hyökännummen koulu (syksy) • ProKoulu-ohjaajien (5) koulutus käynnistyy (syksy)	<ul style="list-style-type: none"> • Keväällä 2024 6.-8.lk. oppilaskunnan hallituksen jäsenien koulutus

3. Koko koulu yhteisöä sitouttavat toimenpiteet

Edistetään toimenpiteitä, joilla sitoutetaan koko koulu yhteisöä vahvistamaan kiusaamista ja väkivaltaa ehkäisevää sekä yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevaa toimintakulttuuria. Painopisteinä ovat tavoitteet, joilla lisätään oppilaiden ja opiskelijoiden ymmärrystä kiusaamisen ja väkivallan vaikutuksista. Tavoitteena on lisäksi vahvistaa oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta kiusaamisen vastaisessa työssä sekä vahvistaa huoltajien osallisuutta kiusaamisen ehkäisyssä kodin ja koulun yhteistyön avulla.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> Kiusaamisen vastainen liekki syksyllä 2022. Kunnan kotisivuilla haastettiin kuntalaiset sytyttämään kynttilä omalle pihalle.	<ul style="list-style-type: none"> Paikallisen opetussuunnitelman muutokset koskien poissaolojen ehkäisyä Kaikissa kouluissa julistetaan valtakunnallinen koulurauha 23.8.2023 Kaikissa kouluissa sytytetään somekiusaamisen vastainen liekki lapsen oikeuksien päivänä 20.11.2023. Hyvinvointiteemaan liittyvä vanhempainilta suunnitteilla	

4. Hyvinvoinnin mittarit

Kouluissa seurataan hyvinvointia jatkuvasti kouluterveyskyselyn, KiVa-kyselyn sekä koulukohtaisten työkalujen avulla. Jokainen koulu on KiVa-koulu. Kaikki koulut hyödyntävät edellä mainittujen kyselyjen tuloksia seuratakseen oppilaiden ja opiskelijoiden arkea ja hyvinvointia. Tietoa käytetään kiusaamisen ehkäisemiseen sekä siihen puuttumiseen monin eri keinoin. Toimenpiteiden tilanteesta ja vaikuttavuudesta raportoidaan vuosittain Sivistyslautakunnalle lukuvuosisuunnitelmien arvioinnin yhteydessä.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointiseminaarissa tarkasteltu kouluterveyskyselyiden tuloksia Saari: Mitä kuuluu? -tunnit luokittain syksyllä ja Mitä nyt kuuluu? -tunnit keväällä Ilmapiiirikyselyt kuraattorien toimesta Riihenmäki: rehtorin pitämät turvallisuustunnit 7.luokan alussa Koulukohtaiset kyselyt oppilaille ja huoltajille	<ul style="list-style-type: none"> Jokainen koulu laatii koulukohtaisen toimenpidesuunnitelman KiVa – kyselyn tulosten perusteella. Toimenpidesuunnitelma käydään läpi opetuspäällikön kanssa. Ilmapiiirikyselyt kuraattorien toimesta Saari: Mitä kuuluu? -tunnit luokittain syksyllä ja Mitä nyt kuuluu? -tunnit keväällä Riihenmäki: rehtorin pitämät turvallisuustunnit 7.luokan alussa Koulukohtaiset kyselyt oppilaille ja huoltajille	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointiseminaarissa tarkastellaan kouluterveyskyselyiden tuloksia Ilmapiiirikyselyt kuraattorien toimesta Koulukohtaiset kyselyt oppilaille ja huoltajille Riihenmäki: rehtorin pitämät turvallisuustunnit 7.luokan alussa Saari: Mitä kuuluu? -tunnit luokittain syksyllä ja Mitä nyt kuuluu? -tunnit keväällä

5. Sosiaalisia ja tunnetaitoja kehittävät ohjelmat

Jokaisella koululla on käytössään työkalupakki sosiaalisten tilanteiden ja tunteiden tunnistamista sekä uusien taitojen oppimista varten. Taitojen oppiminen nähdään jatkumona, jonka vuoksi varhaiskasvatuksessa luodaan suunnitelmallisesti pohjaa tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun yhteistyössä huoltajien kanssa.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Lions Quest ja KiVa-tunnit, Sälinkää • Kaikille yhteinen koulu –sivuston tunnetaitomateriaalit	<ul style="list-style-type: none"> • Lions Quest ja KiVa-tunnit, Sälinkää • Systemaattinen ja pitkäjänteinen tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen kaikissa kouluissa • Kaikille yhteinen koulu –sivuston tunnetaitomateriaalit • ProKoulu (Hyökännummen pilotti)	<ul style="list-style-type: none"> • Systemaattinen ja pitkäjänteinen tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen kaikissa kouluissa • ProKoulu (uusien koulujen mukaanotto)

6. Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksesta kouluihin

Mäntsälän varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kiusaamisen ehkäisemisen ja puuttumisen suunnitelma laaditaan yksikkökohtaisesti. Osana Varhaiskasvatuksen tasa-arvohanketta (2021-2022) laaditaan suunnitelma lapsen suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelma on yhteinen sekä varhaiskasvatukseen että esiopetukseen. Suunnitelma laaditaan syksyn 2021 aikana. Henkilöstöä koulutetaan suunnitelman käyttöönottoon keväällä 2022.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Nivelvaiheen yhteistyö: tiedonsiirto • Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	<ul style="list-style-type: none"> • Nivelvaiheen yhteistyö: tiedonsiirto • Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä • Pedagogisten materiaalien rakentaminen Turvallisuuskansioon	<ul style="list-style-type: none"> • Nivelvaiheen yhteistyö: tiedonsiirto • Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä • Pedagogisten materiaalien hyödyntäminen opetuksessa

7. Kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

KiVa Koulu® on Turun yliopistossa kehitetty kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Ohjelman tavoitteina ovat kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta. Jokaisen koulun käytössä on KiVa-ohjelma, jonka lisäksi voidaan hyödyntää muita tilanteen käsittelyä edistäviä ohjelmia ja työtapoja.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Vertaissovittelu eli Verso käytössä osassa kouluista • Kaikki koulut ovat KiVa-kouluja	<ul style="list-style-type: none"> • Vertaissovittelu eli Verso käytössä osassa kouluista • Kaikki koulut ovat KiVa-kouluja • Jokainen koulu laatii koulukohtaisen toimenpidesuunnitelman KiVa – kyselyn tulosten perusteella. Toimenpidesuunnitelma käydään läpi opetuspäällikön kanssa. • Saari: oma malli kiusaamistilanteiden käsittelyyn ja koulukohtaisen (TVA) lisän turvin kehitetään tunne- ja vuorovaikutuksen opettamisen mallia koululle • Väkivallan ja jengiytymisen ehkäisyn hankkeen suunnittelu käynnistyy	<ul style="list-style-type: none"> • Vertaissovittelu eli Verso käytössä osassa kouluista • Kaikki koulut ovat KiVa-kouluja • Väkivallan ja jengiytymisen ehkäisyn hanke: kokonaisvaltaisen ennalta ehkäisyn ja puuttumisen suunnittelu ja toimenpiteet

8. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen

Kiusaamistilanteiden selvittämiset on tärkeä kirjata. Opetuspalveluissa varmistetaan yhteiset kirjaamiskäytänteet seurannan ja raportoinnin toteuttamiseksi.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • KiVa -mallin mukainen kirjaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • KiVa -mallin mukainen kirjaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • KiVa -mallin mukainen kirjaaminen

9. Otetaan käyttöön toimintamalli lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi

Tavoitteena on antaa kouluille käytännön ohjeita sekä konkreettisia toimenpiteitä kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn kouluissa ja oppilaitoksissa. Osana tätä työtä tavoitteena on joko perustaa työryhmä tai selvittää, saadaanko työryhmän työn tavoitteet nivottua osaksi olemassa olevaa työryhmärakennetta. Yhteistyön vahvistamisen tarve koostuu kunnan eri viranomaisista sekä Keusoten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja poliisin edustajien välisestä yhteistyöstä. Yhdessä tehtävän työn laajempina tavoitteena on saada käyttöön, Etelä-Karjalan mallin mukaisesti alueellisesti yhteinen ohjeistus, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Yhteydenotto poliisiin ja Keusoteen • Alueellinen käsittely Kuuma-opetuspäälliköiden kanssa	<ul style="list-style-type: none"> • Ankkuri-malli • Yhteydenotto poliisiin • Alueellinen käsittely Kuuma-opetuspäälliköiden kanssa • Mallin rakentamista myös päihdeasioihin	<ul style="list-style-type: none"> • Jatketaan Ankkuri-mallin mukaisesti • Toimintamalli käytössä paikallisesti ja/tai alueellisesti (lainvastaisiin tekoihin puuttuminen sekä päihteet)

10. Oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuurin edistäminen

Turvallisuuteen liittyy keskeisesti turvallisuuskulttuuri ja sen kautta luotu perusta päivittäiselle arkiturvallisuudelle. Turvallisuus on keskeinen osa hyvinvointia. Järjestyssäännöt määrittelevät tarpeellisilta osin koulussa toimimisen periaatteet. Niiden lisäksi varmistetaan, että jokaisella päiväkodilla ja kouluuyhteisöllä on yhdessä laaditut säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen ongelmien ilmentyessä. Yksikkö suunnittelee, millä yhteisötasolla ja millä tavalla säännöt laaditaan.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Varautumissuunnittelu ja harjoittelu • KiVa-kyselyn tulokset ja toimenpiteet yksikössä • Johdon turvallisuuskansion käyttöönotto (Notecrow)	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuuskansion rakentaminen ja käyttöönotto (henkilöstö 1.12.2023) • KiVa-kyselyn tulokset ja toimenpiteet yksikön lisäksi opetuspäällikön kanssa • Puhelinten käyttöönotto (opettajat) • Rehtorien kriisiviestintäryhmän siirtäminen WA -> Signal • Secapp –käyttöönoton valmistelu • Mahdollinen Uusimaa2023 – harjoitukseen osallistuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaiden turvallisuuskansion käyttöönotto 11.2.2024 (Notecrow) • Johdon turvallisuuskansion päivittäminen • Koulutilojen käyttäjien turvallisuusohjeistuksen laadinta ja käyttöönotto • KiVa-kyselyn tulokset ja toimenpiteet yksikön lisäksi opetuspäällikön kanssa • Secapp –käyttöönotto rehtoreille

11. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen

Jatkuva ryhmäyttäminen on osa toimintakulttuuria. Erityistä huomiota kiinnitetään, kun ryhmään tulee uusi oppilas tai syntyy kokonaan uusi ryhmä. Oppilashuollon toimijoilla ja koulunuorisotyöntekijöillä on oma roolinsa tässä työssä.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Yläkouluissa käytössä jatkuva ryhmäytys eri luokka-asteille • Lukiossa opiskelijat eivät saa itse valita esim. Istumapaikkoja eli pidetään huoli, että kaikki ovat tekemisissä kaikkien kanssa	<ul style="list-style-type: none"> • Yläkouluissa käytössä jatkuva ryhmäytys eri luokka-asteille • Tunne- ja vuorovaikutustaitojen painotus: tunne- ja vuorovaikutustaitojen työpaja opettajille • Kouluissa tapahtuvan nuorisotyön suunnittelu • Kouluvalmentajatoiminnan vakiinnuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Yläkouluissa käytössä jatkuva ryhmäytys eri luokka-asteille • Kouluissa tapahtuvan nuorisotyön vahvistaminen • Kouluvalmentajatoiminnan laajentaminen • Sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen

12. Koulunuorisotyön kehittäminen

Nuorisotyöntekijät ovat läsnä nuorten arjessa myös vapaa-ajalla (mm. nuorisotilatyo). Tämän toimenpiteen avulla vahvistetaan koulun ja nuorisotyön yhteistyön tavoitteita ja rakenteita.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> • Palvelutuotanto keskittyy keskustan alueen yläkouluihin	<ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena vahvistaa koulunuorisotyön jalkautumista ylä- ja alakouluille (kohtaamispiste toteutunut keväällä 23 Ehnroosilla), koulupäivän jälkeen kerhotyypisesti (myös lukio) • Koulunuorisotyön käsikirja tekeillä • Yhteistyötä käynnistymässä Hepolassa ja Kirkonkylällä	<ul style="list-style-type: none"> • Koulunuorisotyön käsikirjan mukainen suunnitelmallinen toiminta • Koulunuorisotyön näkökulma mukana väkivallan ja jengiytymisen hanketta

13. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö (pilotointi)

Restoratiivisten eli ihmissuhteita korjaavien menetelmien käyttöönotto kouluissa. Pilotoidaan menetelmien käyttöä. Mahdollinen pilotti kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> Hepola ja Myllymäki	<ul style="list-style-type: none"> Hepola ja Myllymäki	<ul style="list-style-type: none"> Suunnitelmallinen pilotointi

14. Tukioppilastoiminnan kehittäminen

Osallistetaan oppilaat tukioppilastoiminnan edelleen kehittämiseksi. Osana tätä työtä selvitetään mahdollisuudet, miten voimme vahvistaa tukioppilaiden roolia ennalta ehkäisevässä työssä sekä kiusaamistilanteiden selvittämisessä. Osallisuus edellyttää koulutusta ja aikuisen tukea.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> Lukiossa ja yläkouluissa tukioppilastoiminta ollut jo pitkään käytössä (mm. ryhmäyttäminen; Ahvenlampipäivä) Ala- ja yläkouluissa kummioppilastoiminta	<ul style="list-style-type: none"> Lukiossa tukioppilastoiminnan laajentaminen: ryhmäyttämistä tuetaan pidempään Ehnroosilla hupparien hankinta	<ul style="list-style-type: none"> Tukioppilastoiminnan roolin vahvistaminen Ehnroosin ja Riihenmäen kouluissa (näkyvyyden lisääminen ja roolin vahvistaminen) Näkökulma mukana väkivallan ja jengiytymisen hankkeessa

15. Ankkuritoiminta

Itä-Uudenmaan poliisin kanssa toteutettava Ankkuritoiminnan yhteistyömuoto on osa Mäntsälän kunnan toimintamallia. Ankkuritoiminnan tarkoituksena on varhaisen vaiheen nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennalta ehkäiseminen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisissa ankkuritiimissä. Mukana on asiantuntijoita poliisista, sosiaali-, terveys- ja nuorisopalveluista.

Tiimin kokoonpano voi vaihdella tapauskohtaisesti. Moniammatillinen tiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea tarkoituksenmukaisesti ja tarvittaessa ohjata oikean avun tai tuen piiriin.

2022	2023	2024
<ul style="list-style-type: none"> Ankkuritoiminta osa toimintakulttuuria	<ul style="list-style-type: none"> Ankkuritoiminta osa toimintakulttuuria Tavoitteena edistää matalamman kynnyksen yhteistyötä poliisin kanssa: laillisuuskasvatus (ei toteutunut) -> videoiden käyttöönotto. Poliisin ennalta estävän toiminnan käytön vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> Ankkuritoiminta osa toimintakulttuuria Laillisuuskasvatusmateriaalin käytön tukeminen Poliisin ennalta estävän toiminnan käytön vahvistaminen